

IJsselland

INGEKOMEN		
15 MEI 2013		
Zaak	Sam	OMV
7362	12490	
Afdeling	Soza	

Colleges van burgemeester en wethouders
van de gemeenten die aangesloten zijn bij GGD IJsselland

i.a.a. ambtenaren Publieke Gezondheid

datum 14 mei 2013
kenmerk G13.001084 HA J. de Wolf
doorkiesnummer 038-4281440
onderwerp Advies Gezondheidsraad veehouderij

Geacht college,

Er is veel maatschappelijke onrust en discussie over de intensieve veehouderij in ons land. De uitbraak van de Q-koorts heeft de ongerustheid over de gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen verder versterkt.

Daarom hebben de minister van VWS en de staatssecretarissen van I&M en van EZ de Gezondheidsraad gevraagd te adviseren over deze gezondheidsrisico's. Het rapport van de Gezondheidsraad hierover is op 30 november 2012 verschenen. In Bijlage 1 is het persbericht over dit onderzoek opgenomen. Daarin staat ook een verwijzing naar de publicatie 'Gezondheidsrisico's rond veehouderijen'.

GGD Nederland heeft op 3 december 2012 een reactie gegeven op het advies van de Gezondheidsraad. Deze reactie is bij deze brief gevoegd (Bijlage 2).

GGD IJsselland onderschrijft van harte het standpunt van GGD Nederland.

In deze brief vraagt GGD IJsselland aandacht voor een aantal aspecten dat voor uw gemeente van belang is in het gemeentelijk beleid voor veehouderijen en in het bijzonder voor de intensieve veehouderijen in uw gemeente.

Advies Gezondheidsraad

Volgens de Gezondheidsraad zijn er aanwijzingen dat wonen in de buurt van veehouderijen gezondheidsrisico's met zich mee kan brengen. Niet precies is bekend wat de aard en de omvang van die risico's zijn. De Gezondheidsraad concludeert dat niet bekend is tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Er is niet één veilige afstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. Omwonenden zijn echter vaak ongerust en dat verdient volgens de Gezondheidsraad serieuze aandacht.

Daarom adviseert de Gezondheidsraad de gemeenten om samen met de GGD en belanghebbenden lokaal beleid te ontwikkelen met minimumafstanden. Volgens de Gezondheidsraad zouden die minimumafstanden wel op beleidsmatige gronden vastgesteld kunnen worden. Als hulpmiddel om dit beleid te ontwikkelen ziet de Gezondheidsraad het zogeheten 'Beoordelingskader Gezondheid en Milieu'. Met dit instrument kunnen zowel de gezondheidsrisico's in beeld worden gebracht maar daarnaast ook de mogelijk te nemen maatregelen en de kosten en baten.

Adresgegevens

Postbus 1453, 8001 BL Zwolle
Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle

Contactgegevens

T (038) 428 14 28
F (038) 428 15 09
E info@ggdijsselland.nl
I www.ggdijsselland.nl

Verder adviseert de Gezondheidsraad aan onder meer gemeenten om te streven naar vermindering van de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade kunnen veroorzaken, door het gebruik van luchtwassers en andere technieken. Ook dient er blijvend aandacht te zijn voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en -hygiëne.

Reactie GGD

GGD IJsselland heeft ervaring met het instrument 'Beoordelingskader Gezondheid en Milieu'. GGD IJsselland ziet ook zeker goede mogelijkheden om samen met gemeenten, de agrarische bedrijven en omwonenden tot een lokaal beleid te komen voor het landelijke gebied met veehouderijen en burgerwoningen. En om in gezamenlijkheid minimumafstanden af te spreken die zowel voor de veehouderijen als voor de overige bestemmingen in het buitengebied zouden moeten gelden. Er dient echter voorkomen te worden dat er in ons land ruim 400 verschillende regelingen komen voor wat betreft de minimumafstanden tussen veehouderijen en burgerwoningen. Dit kan bij bewoners in het buitengebied, bij agrarische ondernemers en gemeenten tot veel verwarring en onduidelijkheid leiden. GGD IJsselland is daarom sterk voorstander van het vastleggen van een landelijke visie met betrekking tot de intensieve veehouderijen en een landelijk kader met algemeen geldende afspraken. Vervolgens zou dan op lokaal en regionaal niveau maatwerk kunnen worden geleverd.

Vooralsnog houdt GGD IJsselland vast aan haar reeds eerder gegeven advies om een minimumafstand van 250 m. aan te houden bij nieuwvestiging tussen veehouderijen en woningen. In het GGD-Informatieblad Intensieve veehouderij en gezondheid, update oktober 2011, wordt dit toegelicht ¹ (zie hiervoor ook de website GGD IJsselland → Milieu en Gezondheid).

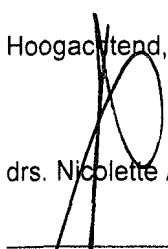
GGD IJsselland onderschrijft het advies van de Gezondheidsraad betreffende de vermindering van de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsrisico's kunnen veroorzaken. Ook nu al adviseert GGD IJsselland gemeenten om zo mogelijk gebruik te laten maken van luchtwassers en deze ook te monitoren en te controleren. Daarnaast vraagt GGD IJsselland aandacht voor een stalconcept met een goede hygiëne waardoor er minder kans is op onder meer dierziekten.

Advies van en ondersteuning door de GGD

GGD IJsselland is graag bereid om het College en de Raad van uw gemeente (of de gezamenlijke gemeenten) te informeren over het advies van de Gezondheidsraad en het advies van GGD IJsselland daarop. GGD IJsselland is voorts graag bereid om de gemeenten met de veehouders en omwonenden te ondersteunen bij het gebruik maken van het instrument 'Beoordelingskader gezondheid en milieu'. Daarnaast kan GGD IJsselland de gemeenten adviseren over onderwerpen als mestverwerking, biovergisting en een toelichting geven op haar standpunt betreffende de 250 m. tussen een veehouderij en burgerwoningen.

Voor meer informatie over deze brief of voor het maken van afspraken met GGD IJsselland kunt u contact opnemen met de heer drs. J. de Wolf, senior beleidsmedewerker van het team Milieu en gezondheid; telefoon: 038-4281440.

Hoogachtend,

drs. Nicolette A.M. Rigter, directeur Publieke Gezondheid GGD IJsselland

¹ Binnen een afstand van 250 m. van intensieve veehouderijen zijn hogere concentraties fijn stof, endotoxinen en veegerelateerde MRSA-bacterie gemeten. Berekeningen tonen ook een vaak hogere geuremissie aan. Daarnaast komt er in de directe omgeving van met name pluimvee- en varkenshouderijen meer longontsteking voor. Het IRAS -onderzoek laat zien dat astmapatiënten die in de buurt van intensieve veehouderijen wonen, een grotere kans hebben op luchtwegaandoeningen.

Bijlage 1

Persbericht

Gezondheidsraad
Health Council of the Netherlands
Bezoekadres Postadres
Parnassusplein 5 Postbus 16052
2511 VX Den Haag 2500 BB Den Haag
E-mail: info@gr.nl www.gr.nl
Telefoon (070) 3407520

Datum 30 november 2012

Minimumafstand tussen veehouderij en woningen vraagt lokale afweging

Het is niet bekend tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Daarom is er niet op wetenschappelijke gronden één landelijke 'veilige' minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. Omwonenden zijn echter vaak ongerust, en dat verdient serieuze aandacht. Daarom zouden gemeenten samen met de GGD en belanghebbenden lokaal beleid moeten ontwikkelen met minimumafstanden. Die kunnen namelijk wel op beleidsmatige gronden vastgesteld worden. Dat schrijft de Gezondheidsraad in zijn vandaag verschenen advies Gezondheidsrisico's rond veehouderijen.

Er is veel maatschappelijke discussie over de intensieve veehouderij in ons land, die vaak in de nabijheid van woongebieden is gevestigd. De uitbraak van de Q-koorts heeft de ongerustheid over gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen verder versterkt. Daarom hebben de minister van VWS en de staatssecretarissen van I&M en van EZ de Gezondheidsraad gevraagd te adviseren over deze gezondheidsrisico's. Het gaat om de risico's in de normale situatie, zonder dat er sprake is van een uitbraak van een dierziekte.

Volgens de Gezondheidsraad zijn er aanwijzingen dat wonen in de buurt van veehouderijen gezondheidsrisico's met zich mee kan brengen. Maar de aard en omvang van die risico's zijn niet precies bekend. Er is bijvoorbeeld wel onderzoek naar fijn stof en de gezondheidsklachten die dat kan veroorzaken, maar die zijn gebaseerd op fijn stof in de stad, dat heel anders van samenstelling is dan op het platteland. Ook is er onderzoek dat uitwijst dat werknemers van veehouderijen door blootstelling aan endotoxinen chronische long- en luchtwegklachten kunnen krijgen. De veilige grens die voor werknemers geldt is echter niet toepasbaar op omwonenden.

Er is dus te weinig informatie om een wetenschappelijk onderbouwde norm vast te stellen voor een veilige afstand tussen een veehouderijbedrijf en woningen. Maar niet alleen harde gegevens zijn van belang, ook de zorgen van mensen tellen. Volgens de Gezondheidsraad heeft de maatschappelijke onrust over de intensieve veehouderij behalve met gezondheidsrisico's, ook te maken met risicopercepties en geurhinder. Geurhinder vermindert de kwaliteit van leven. Bovendien hebben omwonenden vaak het gevoel dat ze geen controle hebben over de situatie, wat de ongerustheid kan vergroten en stress kan veroorzaken. Aan de negatieve gezondheidseffecten die hierdoor worden veroorzaakt, is wel degelijk iets te doen.

De Gezondheidsraad beveelt daarom aan dat op lokaal niveau beleid gemaakt wordt en minimumafstanden tussen veehouderijen en woningen worden vastgesteld. Op beleidsmatige gronden kan dat namelijk wél. Hulpmiddel daarbij is het zogeheten Beoordelingskader Gezondheid en Milieu, dat helpt om de relevante aspecten in kaart te brengen. De onzekerheden over de gezondheidsrisico's spelen daarbij een rol, maar ook de waardering van andere (economische) belangen: de mogelijkheden om risico's en overlast te beperken bijvoorbeeld en de kosten en baten van maatregelen. De Gezondheidsraad benadrukt dat de lokale aanpak gebaseerd moet zijn op een dialoog met alle belanghebbenden, waaronder bewoners, veehouders en overheid.

Parallel daaraan bepleit de Gezondheidsraad vermindering van de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld door het gebruik van luchtwassers en andere technieken. Blijvende aandacht is nodig voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en -hygiëne. Welke plaats de veehouderijsector in de toekomst kan innemen is een politieke vraag, die aanleiding kan zijn voor een nationaal debat, vindt de raad.

De publicatie Gezondheidsrisico's rond veehouderijen (nr. 2012/27) is te downloaden van www.gr.nl en in een papieren versie op te vragen bij het secretariaat van de Gezondheidsraad, e-mail: order@gr.nl. Nadere inhoudelijke inlichtingen verstrekt E.J. Schoten, tel. 06-29577342, e-mail: ej.schoten@gr.nl.

Bijlage 2

Persbericht GGD Nederland van 3 december 2012 n.a.v. advies Gezondheidsraad

Gezondheidsraadadvies biedt geen nieuwe inzichten, wel aanknopingspunten

Standpunt GGD Nederland: Beleidsmatig en politiek is een heldere en eenduidige landelijke visie nodig voor het beoordelen en terugdringen van gezondheidsrisico's rond veehouderijen. Ook provincie en Rijk spelen een rol in ruimtelijke orderingsvraagstukken.

GGD Nederland heeft met belangstelling kennis genomen van het advies van de Gezondheidsraad over de gezondheidsrisico's rond veehouderijen in Nederland. Wij hebben er echter moeite mee dat de commissie er voor pleit om alleen op lokaal niveau te komen tot afspraken over terugdringen van gezondheidsrisico's. Die verantwoordelijkheid is niet alleen lokaal neer te leggen en te regelen, omdat dit een onoverzichtelijk woud aan lokale regelingen en gehanteerde afstandsnormen oplevert.

Afstandscriterium in de lokale situatie

De commissie stelt dat er in de lokale situatie wel degelijk een afstandscriterium kan worden geformuleerd. GGD Nederland voelt zich daarmee gesteund in het eerder uitgebrachte afstandsadvies van 250 meter.

Meer aandacht voor omwonenden

GGD Nederland vindt de aandacht van de Gezondheidsraad voor de ongerustheid van veel omwonenden van intensieve veehouderijen evident. Wij onderschrijven dan ook het belang en het advies van de Gezondheidsraad om meer blootstellingsonderzoek te doen naar geurhinder, endotoxinen en fijnstof. Geurhinder is expliciet een aspect wat kan leiden tot klachten, stress en een vermindering van het welbevinden. Veel burgers voelen zich niet serieus genomen, omdat volgens de vergunningverlenende instantie het betreffende bedrijf voldoet aan normen. Op dit moment wordt er in ons land onderzoek gedaan naar de relatie tussen de blootstelling aan geur en de ervaren hinder.

In januari 2013 komen op uitnodiging van GGD Nederland en Dienst landelijk gebied (DLG) alle betrokken partijen bij elkaar om te komen tot gezamenlijke visievorming. GGD Nederland vindt het namelijk belangrijk dat een gemeenschappelijke visie uitgangspunt is bij de beoordeling van gezondheidseffecten voor omwonenden. Dit sluit goed aan bij het advies van de Gezondheidsraad.